

Asia: VN/2646/2024

Lausuntopyyntö Pohjoisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

3.1 Kestävä kasvu ja uudistavat investoinnit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.2 Puhdas energia ja digitaalinen puhdas kasvu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.3 Kestävä matkailu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.4 Osaaminen ja työvoiman saatavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Luonnoksessa Pohjoisen Suomen ohjelmaksi ehdotetaan määräaikaisen alueellisen opintolainahyvityksen pilotointia pohjoisessa Suomessa. SAMOK ei pidä alueellisen opintolainahyvityksen pilotointihanketta kannatettavana.

SAMOK näkee, ettei opintotukijärjestelmää tule käyttää työ- ja aluepoliittisena työkaluna, sillä se ei vastaa opintotuen tarkoitusta ja asettaa korkeakouluopiskelijat eriarvoiseen asemaan. Mikäli alueiden elinvoima ja työvoiman pysyvyys halutaan varmistaa, tulee se tehdä opintotukijärjestelmän ulkopuolisena ratkaisuna.

SAMOK on huolissaan koko Suomen laajuudella opiskelijoiden velkaantumisesta. Kaikkien korkeakouluopiskelijoiden opintolainan valtiontakauksien määrää kasvatettiin elokuussa 2024

alkaen 200:lla eurolla tukikuukautta kohden. Samana elokuuna opintolainakanta oli 6,3 miljardia euroa. Myös opiskelijoiden opintolainan takaisinmaksukyky on heikentynyt. Kelan takausvastuunot ovat kasvaneet merkittävästi: Vuonna 2023 Kela maksoi pankeille opintolainojen takausvastuita 85 miljoonaa euroa, mikä oli 171 % edellisvuotta enemmän.

Opintolainan investointiluonne on haastava. Opiskelijan on vaikeaa ennustaa omaa työllisyystilannettaan vielä opiskeluaikana ja lähtökohtaisesti opintolainaa nostetaan opiskeluajan arjen välttämättömiin kustannuksiin. Opintolainan käyttö vähentää painetta työskentelylle opiskeluiden aikana, joka tukee opintojen päätoimisuuden tavoitetta. Opintolainahyvitykseen ovat oikeutettuja ne opiskelijat, jotka suorittavat tutkintonsa tavoiteajassa. Tavoiteajasta joustetaan yhden lukukauden verran.

Alueellinen opintolainahyvitys ei takaa työpaikkaa opiskelupaikkakunnalla, jolloin opintolainan nostamisesta koituva riski jäisi edelleen opiskelijalle itselleen. Hyvityksen hyötyjiä olisivat ne, jotka joka tapauksessa jäisivät alueelle sekä ne, joiden alalla on työvoimatarve valmistumisvaiheessa. Työelämän itsessään tulee taata houkuttelevat työllisyysmahdollisuudet valmistuville.

SAMOK haluaa myös huomauttaa, ettei opiskelijalla ole mahdollisuutta valita opiskelupaikkakuntaansa useista eri vaihtoehdoista, vaan opiskelupaikkaa tarjotaan opiskelijan asettaman hakujärjestyksen perusteella. Ammattikorkeakoulujen opetustarjonta on myös hajautunutta niin, että tietyt opiskelualat sijoittuvat tietyille alueille, vaikka alan työtehtäviä voi olla tarjolla laajemminkin. Opiskelija ei näin voi valita opiskeluajan asuinpaikkakuntaansa, mutta liikkuminen valmistumisen jälkeen työn tai perheen perässä on luonnollista.

Opintotuen kokonaisuudistus on kuluvalle hetkellä käynnissä. Uudistustyön tavoitteena on turvata opiskeluaikainen toimeentulo, vahvistaa opintotuen kannustinelementtejä sekä tukea opintojen läpäisyä tavoiteajassa. Alueellisen opintolainahyvityksen kehittäminen irrallisena elementtinään on vastoin opintotuen kokonaisuudistuksen tavoitteita, sillä tuki kohdentuisi opintojen jälkeiselle ajalle. Opintotuki on jo kuluvalle hetkellä alibudjetoitu ja sen opiskelijoihin kohdistuneita leikkauksia tulisi tasoittaa kaikille, ei vain osalle saajaryhmistä.

SAMOK kannustaa pohtimaan, voitaisiinko työvoimaa houkuttaa jäämään alueille tuloverotuksen, palveluiden tai syvemmän oppilaitosyhteistyön kautta, joka yhdistää opiskelijat ja työelämätoimijat. Alueellisen opintolainahyvityksen kaltainen, näennäinen tukielementti heikentää opiskelijoiden yhdenvertaista asemaa ja vaarantaa koulutuksen saavutettavuuden sosioekonomisesta taustasta riippumatta.

3.5 Turvallisuus, huoltovarmuus & omavaraisuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.6. Saavutettavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

3.7 Pohjoinen yhteistyö

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Muut huomiot ohjelmaluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Alaluusua Erica
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry